

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ КОРАБЕЛЕНЬ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

Жукова Олена Юрїївна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри інтелектуальної цифрової економіки,

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова

Після завершення війни перед країною постане питання щодо відновлення промисловості й в першу чергу високотехнологічних секторів, до яких належить суднобудування. В цьому контексті набуває особливого значення досвід ревіталізації корабелень в провідних країнах світу. В цій доповіді ми звертаємося до того, який накопичено в США. Розпочнемо з Сан-Франциско, розташованого на Тихоокеанському узбережжі країни. Його колишня корабельня – «*Hunters Point Naval Shipyard*») – розташовувалася в самісінькому центрі мегаполіса. Разом із завершенням у 1991 р. холодної війни, і сама корабельня, і військово-морська база ВМС були під оплески та сподівання на мирне майбутнє виписані з балансу морського відомства.

Військові зупинили роботу у шести сухих доках, призначених свого часу для обслуговування авіаносців – слави та гордості країни. З 1974 р., після деактивації окремих ділянок землі, забруднених радіоактивними речовинами, приміщення та безпечні фрагменти площі підприємства передавалися орендарям або девелоперським компаніям, які спеціалізуються на розробці, інвестуванні та будівництві проєктів у сфері житлової або комерційної нерухомості. Тепер, з огляду на посилення геополітичної невизначеності на планеті, чиновники та зіркові адмірали шкодують про це поспішливе рішення уряду – країна потерпає від браку відповідних потужностей.

Чотири роки потому міська адміністрація ратифікувала план ревіталізації району *Bayview-Hunters Point*, заснований на рекомендаціях Громадського консультативного комітету. Тож маємо корисну ілюстрацію участі містян у відродженні та подальшому розвитку одного з районів рідного міста – важливий урок для кожного з нас, оскільки в такий спосіб створюються умови для запобігання корупційним ризикам, знаходження рішень, які позитивно сприймаються більшістю мешканців, відповідають їх нагальним потребам. А у 2013 р. будівельники заклали на вивільнених територіях фундаменти перших житлових будинків [1]. Окрім них на просторах колишньої корабельні розташовані:

– мистецькі зони. Поміж них опинилася спільнота художників «Point». Вона вважається найбільшою в США – об'єднує на цей час 250 митців;

– нові міські помешкання, парки для прогулянок й відпочинку на природі, дитячі майданчики, інші об'єкти соціальної інфраструктури;

– збережені історичні пам'ятки, дбайливе ставлення до яких є характерною рисою західної цивілізації;

– знайшлося місце й для комерційної судноремонтної компанії «San-Francisgo Ship Repair», оснащених двома сухими доками – з тих шести, про які ми згадували, здатним підіймати судна класу «Post Panamax». З їхнім використанням відбувається, зокрема, ремонт, технічне обслуговування та переобладнання круїзних лайнерів, танкерів, балкарів, контейнеровозів, каботажних й військових суден.

Тепер завітаємо в місто Лорейн [2]. Корабельні створювали його особливий колорит з кінця XIX-го сторіччя. Тут будували пасажирські судна, танкери, буксири, пороми, тральники, крейсери, серед яких особлива гордість містян – «USS Lorain» та «USS Lorain County». Наприкінці минулого сторіччя, коли світове суднобудування захопилося гігантоманією, на корабельні Лорейна побудували найбільший на Великих Озерах балкер «Paul R. Tregurtha » (вантажопідйомність – 68 тис. валових тонн, довжина – 400 м, ширина – 32 метри).

Тепер затоплені сухі доки стали прихистком для приватних яхт. Навколишню територію перетворено у район Harbour Walk на річці Чорна з житлом для комфортного життя або інвестування в нерухомість (цей різновид збереження та примноження капіталу в США набув такої ж популярності, як і в Україні). Серед споруд, які усе ще нагадують про суднобудівне минуле, – водонапірна вежа та склад. Останній перетворено у міський «The Shipyards Event Center»: весілля, ювілеї, виставки, концерти й таке інше.

Військово-морська корабельня Нью-Йорку, пропрацювавши понад 150 років в Брукліні, після закриття перейшла у власність громади міста і сьогодні від його імені управляється «Brooklyn Navy Yard Development Corporation (BNYDC)» – некомерційною корпорацією, якій делеговані функції забудовника території та управителя майном підприємства. Її зусиллями корабельня перетворена на індустріальний парк. Це все-світньо визнана модель продуктивного впливу на промисловий розвиток багатьох сучасних міст.

Бачення BNYDC визначено в такий спосіб: жвава та густонаселена виробнича спільнота, де підприємства покладаються на стабільність, необхідну для безпечного інвестування та процвітання. Разом із піднесенням корабельні, BNYDC сприятиме розширенню важливих напрямків використання її активів, які ставатимуть у пригоді орендарям та підтримуватимуть невинне зростання промислового сектора міста.

Вочевидь, акцент зроблено на піднесення індустрії. Оскільки з часом на колишній корабельні відкриватимуться нові перспективи, ВNYDC шукатиме кращі форми партнерства з громадою, щоб надавати доступ до відповідних переваг усім, хто їх потребуватиме. Тепер тут розташувалися понад 450 підприємств інноваційного спрямування, на яких працює понад 11 тис. співробітників. Їх щорічний вплив на економіку міста сягає понад 2,5 млрд доларів [3].

Список використаних джерел:

1. Former Naval Shipyard Hunters Point. BRAC Bases. California. URL: <https://www.bracpmo.navy.mil/BRAC-Bases/California/Former-Naval-Shipyard-Hunters-Point/>
2. Neuhaus J. American Shipbuilding Company. Clio: Your Guide to History. 2022. URL: <https://theclio.com/entry/144319>
3. Brooklyn Navy Yard. 2024. URL: <https://www.brooklynnavyard.org/mission/>